

№№ 102—103 (8511—8512). 1999 г.г. Алтынны 9 күн. Суббота. Сманата—1 солк. 10 хэрч.

лотордүү, хэвтэхи соругтун бийнги улууснут бэлэмнэх көрдөгүү, 1994 сылаахха тых сүрин дьонун олохор уларьымытыгэр, илпикн сандымытыгэр сөн түзөнөр суолу-инин көрдөөн, дьэз көргэни саймынарыдыга «ишаргэн» туусуа-онгоһуалаубута. Улууска бу ханыс-ханын көтөх ханайыстыбаны саймынарыдыга, тигэргэ-ни-толгоһонч туусараа өгөрүүгэ, нөгөрдүүгэ, түөлөө-нөөн үлэбэ элбэх үлэ мытыллымыта. Ол түмүгэр дьон туруктаах олохтоһууларын өйгүүр туһунаа Президент туруорар соруктарыа улууснут бэлэмнэх көрүстэ. Соторутаарыта «Ас-үөл-99» быыстанкн-дыаарбанкара Чурачкыттан мытмыбыт ылааларбыт ситһилинэмын-тэра, болдомтодо ылаалдыбытлара итин бэриэ туһу-дуга.

Одгулуунназар дээд мэргэн кинийн директора Ефремова Лидияла Васильевна түүлбөнөө үлэ сүрүүн хайсхаларын тухуван хэсэгтэ. Мавна барыта уон түүлба баар: Одгулуунга тобус, Үрэх-Күөрэ уучаастагар биир. Түүлбэлэр сайдайааччыдарынан тустах үлэ дэх дьоннор талылдыбыттар, үлэлэрин общественнай нөбөрүүска быһынынан толороллор. Наһалынньа бары арагатын хабар смалтан бөлүөлөккө баар бары тэрилтэлэри, баһаннай хаһаайыстыбаларын түүлбэлэртэ сыһаартаабыттар. Түүлбэлэртэ бэрээдэктэ, спортнай-культурнай дыһалларга, көвөрдүүтэ- ырбаһардымга, оскуола төрөннөччилэрин үөрэхтэрин биллилэригэр, кэтэх хаһаайыстыбаны сыйанарымыга, д. д. а. үлэ күрэхтэһин жөрүнгүнөн ыштылаар. Кини эһинэн эр дьону түмэр «Абазар түмсүүлэрэ», дыһаталлар түмэр «Күбэйэ» кулуун, иччат түмсүүтэ, ону тэнтэ эдэр ийэлэр, эдэр дьыл мэргэн түмсүүлэрэ үлэ-ылаллар. Кини бастайн түмэллэрин сафана үлэтин хайсхата культурнай-спортнай эрэ курдук этэ, оттон билигин чөлүчүлэнна—дээд мэргэн экономикага. Билигин рынок сыһааннаһыларыгар мал олодун уйгута тус бэйэтиттэн эрэ тутулуктаах буолбут көмүгэр бу—күннээри олохтук ирдэбилэ. Олохтоохтук өнөс-түмүт хаһаайыстыбалаах маллары пропагандаллаһын, киһилэр ончотарын таргатын, сани тэриэр эдэр малларга көмөнү олохтоолун—бу үлэ бүтүгүнү хайсхата.

—Ниймэлэн олохтоохтороо киши үзэглэн өйдөөтүүлэр, өрүүтүн кемелдөө, хөх-нэм буола сымддлаар. Бу тугсайай онгошуулаах кишг дьаага сөмниир ытаа одоробут. Бу дьээни олохтоох мөсөнэт Михайлов М. П. кишигээ аман чэпчэки сыанага арцаданаа одорор, Овоң тугса дьаалзэх-уотгаах буолан, киши үзэллэригэр, түмүүллэр дьарыктаналларыгэр олус табыгастаах Неймэлэн дьэно амарых саватын яһин Михаил Петровичка махтааһы улахан,—дизн Людмила Васильевна эгитин түмүктүүр.

Дийнх кэргэн кишиг аялгалмыг төрилдөөх. Бэйэтэ но-
геднайдаах. Ыл-ыраас, сын-сылвас, Сана хаар кур-
дук туус манган толь сабылалаах инээт-хуон түүнү-
гүйн күн уота чарылхайдык куугулар. Мындар уус
чочуйан онорбута дийнх үрдүгэр люстра модьорото
буолан турар. Ханас дээки бар-стойканы сүртэ нани-
лээк уран тарбахтаахтарын быыстанкаларын туруор-
буттар. Нарын-намчы туос шиттэр, огуруован тил-
либит чаннаранктар, эстэнээбэ мыйаар көөрктар. .
Силанга ситорон, баатын дийнх кэргэнтэри сирдатар
алыомнар кыстана үрүлдүбүттэр.

Күнүстөн ийнээ семинар кыттылаахтары түөлбө бастын ыялдарыгар ыырыттылар. Бастын тэргэтинээх И. Г. Никоновна, олохтоохтук оностон эрэр эдэр май Пудовтарга, уран тарбахтаах мас, нэмүс уунугар Д. Е. Сибиряковна, ооруоту сатыллаахтык үүнэрэр А. И. Собакнича сырдан көрдүлөр-һиниттээр, Салтым түмсүүлэр тустарынан «Күбөбө» салайааччыта М. П. Матвеева, «Ара түмсүүтүнө» салайааччыта П. П. Сидцев уонна курубуок салайааччыта Л. П. Савина илсэстиилэр. Түмүккө санаа атастайымгытар ктотүрүк огуолюө төрлүннээ, Семинар кыттылаахтары бу далаал тэрээһиннээхтик, үрдүк тайымнаахтык барбытти бөлүөтэстиилэр, ханнаабыттарга махтаһан гарбастылар.

Р. СИБИРЯКОВА.

Алтынныг мй 5 күнүгэр Д. П. Коркин аатынаа республикатаады спортиннай орто интернат-окуола таас савалатыгар сана аһыллыбыт үөрөх кыһатыгар—үрдүкү спортиннай колледж-институтка үөрөх дьыда сараланымытыгар ананымт үөрүүлээх швейка буолан ааста. Институт ректора Михаил Дмитриевич Гуляев студенинары, преподавателлери, тренердери, үзэниттери, үөрүүнү үлэстэ калбит төрөннүттери, түөбэ олохтоохторун бу умнуулаубат түннүнэн итинниг өбөрдөлөстө, улууска аһыллыбыт үрдүк үөрөх кыһатын суолтатын, кээкилин уонна шинак соруктарын билиһиннээдэ.

Үөрүүлээх дьоро хүнүнэн эвэрдалзон улуус дьаһалтатын байылыта А. А. Шадрин, М. К. Аммосов аатын Саха государственной университетин педагогической институтун методича Ф. Н. Егорова, улуустарды үөрэх управлениетын методкабинетын кабинеттисийэ Е. Н. Ермолаева уонна институт научнай салайааччыта, педагогической наука доктора А. П. Оконешникова тыл этиилэр, үгүс ситиһиллэри баҕардылар.

 αCO_2 - көрр.

САХА СҮРЭ КЭСКИЛГЭ ҮЛЭЛИИР

МОСКВА. СР Президент Михаил Николаевич Москиска сырымтын жэмгир РФ Правительстводин Председател Владимир Путини кытта көрсүстө. Онно навиация сүрүн түмүктөрү уюмга Хотугу сиргэ таһаарына бырахтары көрдөрүүлөрү дүүшүлзһиленилээр. В. Путин СР Президентини этинилерин өйөөтө уюмга бастакы вице-премьер Николай Аксененюга туһааннаах соруудахтары биэрдэ. Быстахтык ыллаахха, киин республикага резерв фондуттан 100 тыһ. тонна уматына, огуууогу биэрэргэ дыһайда. Промышленностига туһанылыыт кырылдамматах алмааска экспорт обин үлөөниин суох оңорор туһунан М. Николаев этинтэ, үөрөтүнгө ылылына. Кэлэр сылта Дьакуускайга «Азия оолоро» коруоттар икки ардыларынаа спортивнай ооньуууну ыттыы идеята обонно. В. Путин Национальностар министрстволарыгар, Юстиция министрствотыгар РФ государственнай былааһын уюмга СР государственнай былааһын органнырын икки ардыларыгар болонуочулары тырсым туһунан дуогабары 2005 сылга дээрэ болдьоонун уһатарга М. Николаев килээрбит этинтин көрөөлөрүгэр соруудахтаа. РФ уюмга СР кыттыгас дыһайар саяалары эмиз былаарылдыахтаахтар.

М. Николаев Россия илангы өлтүн сайдымтын стратегиятын туунан суруга баяндоого ызылгана. Хотугу муора суолун чөлүгөр түнэрип темата тусна көрүдүңиз. Көтөрүлүүбүт бошпуростары бызнаарыкта бастама учараттаах хардыыларга дуогабар түнөрсилгиз.

М. Николаев РФ тас дымалаларга министри Игорь Ивановы кытта көрсүтө. Онно Хотугу Форум үлстүн тартылыгы саясатын атастайымы буулда.

[illegible]

М. Николаев РФ таможенного госкомитета председателе Михаил Ванины кытта көрүстө. Ошшо Дзюкускайга Россиядан күндү металлдары уюна таастары таһаарынын көрөр-истэр таможен анал повун апар түһүмал бончурус гурда.

Итгэл тайвныг СР Президентэ РФ билгнэлээх политический уонна общественный деятельн, Федерация субъектарын сайаагччылара, учейдари Уолдэ дьону кытта персүүдэрэ буолди.

КАНДИДАТТАР ЭБИНІ ТУРАЛЛАР

МОСКВА. «Россия инженерный прогресс» Бүтүн Россиядагы политической хамсааһын ишлэс сьёно буол-
ду.

Съезд бимбар хампаанилэтын бэлэнхэйни, зыгым соруктарыг дауулластэ уошиса Гоедума денутаттарыг кандидаттар Федеральнай пещинхэторын бигэр-гэттэ. Пещинхэкс кнпрбит 18 кандидат иһигэр биһиги бигр дойдулаахыт, наука кандидата Владимир Ва-сильевич Топорков кнпрдэ. Киии Российскай Феде-рация Презденин иһигэр СР бастайааный бэрэст-бинталыг бастагы солбуйааччынаа үлээдир.

CMA.

Бийн республика Президенты М. Е. Николаев дон туруктаах олохтонууларын ойүүр түбүсүр дьэ нэргэн экономикатын хангатын далааһынаах соруктары туруорбута. Тыл хаһаайыстыбатын уина соруктары министрлөрүбүсүр дьэ өзгөн экономика тыгыр киин тэриллэн, бу соруктары олоххо киллэринил дьарыктанар. Улууларга, нэһиликтэртэ бу хаһаайынан сэлэйтэрэн дьэ өзгөн киинлэрэ үлэниллэбэ.

Баларам мыйн 30 күнүгөр Одыулуунга дыа көргөн
политиятын уонна социальная көмүскөл ууруленине-
тин төрөйүнүнэн «Түүлбэ үлэтин сүүрүн хайысхала-
ра» дигиң удууставды семинар буолан ааста. Семинар-
га 9 кээһиллэктөн 29 кайи кыттымын иллэ, киинлэр
историктор дыа көргөн киинни салайааччылар, түүл-
бэ үлэһиттэрэ, дыһааттар дыа көргөннэ специалис-
тара кэлбитер.

Семинар үлэтин садалаан, Одьулуун нэхилэлэни баһылыга А. Н. Старостин нэхилэлэни олоһун-дьаһа-рын билиһиннэрдэ, Манча нэхилэлэниэ ахсаана 1300 киһи, онтон 40%-нын уһууһаан, оҥуола ороһоро, политехнической лицей үөрөнөрччилэрэ, эдэр илчат ыаллар, 31 көһөрүллүү кыттымылаахтара, 4 сэрин, 52 тыһа ветераннара олоһолдор, 360 кэтэх хаһааймысты-ба, 18 бааһынай хаһааймыстыбалара бааллар. Ыһал үк-э кэтэх хаһааймыстыбалаах, ынах сүөһүнү, салгыны хото итэллэр, оһуруот айын үүнүөрүннэп дьарыкта-наллар. Ыһыла «Туймаада» ФАПК нонхо түргэниик сөйдөр салааларга куурусса, саһилинны аҕалан түһөп итэтэр, Ыһыл нэхиллик оҥо быһааны аһарыт, бурдукка толорбут. Улууһка баар биэс тирэх бааһы-най хаһааймыстыбаларыттан иккитэ—Одьулуунна (Р. С. Баранцов салайар «Төһүргэстээһэ» уонна В. В. Истухов «Бабадата»),

Нөмрөндөкү үчүс даынал туулбонен тэрилден мый-
тылзалар. Ол курдук, ис-тас ыраалырым, көңөрдүү,
нас олоордуута, спорттивнай-культурнай күрөктөннө-
лөр... Байыл сайын 1 км уһуннаах суол оһоһулун-
на. Баастаангы барыллаанһынан, сметнай сууһага
452 тыһ. солк эбит, оччо харчы хантан эрэ көлөрүн
кэтэспөккө, норуот тутуутун биллэрэн нөмрөндөкү
күүһүнэн оһорбуттар. Кырдыадастар сөбүстэргө, Ари-
ийа, ыһчөт түмүүлэргө бааллар. Түмүүлэр уонна
туулбөлөр үлэлэрин дьээ көргөн киһиэ аттаран мытар.
Кини директорынан Ефремова Л. В. үлэлиир. Кини
байата тустаах үлэлээх—уһуһан сөбүдэссэ уонна
биир-бииэ хамнаа суох сымдыан кинни салһайар,
туулбө үлэтин сүрүүһүүр, Итинн этэн туран, байылык
Александр Петрович кини салһайааччытын статуһун
көсөөргө хамнастыһарга туруоруота.

—Түөлбөнүн үлэ—олохтоох бэйэни сактыыныгы саамай табыгастаах форма,—диэте удуус дааһалтатын баһылыгыт солбуйааччы И. И. Николаев. —Урут агит-зоналар дизайнэр бааллара, пэнилиэһиҥэр ыһтыллар культурнай-спортивнай дааһаллары сүрүөтүлүлэрэ. Билигин ол үлэ саналым ис хоббосһиһиһи, кыһым, дыах көргөн экономикагытар чопчу сорук туруоруһан барар.

Салгыы Иван Иванович улуус социальный-экономи-
ческий балалманыбатын сырдатта, ииники сорукары
балалманыларда.

Дийнх кэргэн политикагийн уонна социальнай көмүскэл управлениетын сүүрүн специалиһа М. Н. Савина республикатаады уонна улустардаады дьыа кэртэниирин үлэлэрин тустарынан хэбсэтэ. Президент иһинэн республикатаады дьыа кэргэн уонна өфө дьыалларыгар комитет председателинан Александр Алексеевич Пахомов аһамыт. Комитекка сана экономическай-правовай отдал баар буолубут. Үүһөр 2000—2001 сылларга маһыак алта сүүрүн хайыһалаах программа аһыллыбыт; дьыа кэргэн государственнай политика; тыа сириг экономикагын государство оттугун ойөөһүн; төл олоххо үлэ; тэрээттэр интэрүлэди эппиэтинэстэрин үрдүтүн; социальнай көмүскэл; таһыйан үлэлэргэ.

Вилетин республика бүтүүнүн үрдүк турмурун-
дубуу дым көргөн экономикаын сайынаары, өрө

